

НАСОКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА
Технически правила за приложение на
ограничителни системи за пътища по
Републиканската пътна мрежа

издание 2010 г.

Техническите правила за приложение на ограничителни системи за пътища по Републиканската пътна мрежа определят критериите за прилагане на различни видове и конструкции предпазни съоръжения за пътища, така че да са в съответствие с общите изисквания и препоръки на Европейския парламент в страните от ЕС.

Предназначението на Ограничителните системи за пътища е в максимална степен да ограничават тежките последствията при пътно-транспортни произшествия.

Ограничителни системи за пътища се изграждат в следните случаи:

- при ново строителство, възстановяване, реконструкция или ремонт на пътища;
- на места с концентрация на ПТП, новопоявили се произшествия или като превантивни мерки;
- при обновяване на, морално и физически остарели елементи;
- вероятност за отклоняване от пътя – радиуси, наклони, пориви на силен страничен вятър и др.;
- места с риск за трети лица като бензиностанции, места за почивка, граничещи пешеходни и велосипедни алеи и пътни платна със скорост от **130 km/h**;
- граничещи релсови линии със СДИ > **30 вл/24h** и пътища със СДИ > **500 МПС/24h**;
- недеформиращи се единични точкови и препятствия с голяма площ, разположени вертикално спрямо посоката на движение, шумозащитни стени и др. ;
- деформиращи се препятствия, но не позволяващи заобикаляне или срязване в отделна точка;
- пресичащи се канавки, откоси в изкоп с наклон > **1:3**, откоси в насип с височина > **3 м** и наклон > **1:3**, водни басейни с дълбочина > **1 м**, бурни реки и потоци и др.;
- носещи конструкции за пътни принадлежности.

Видове ограничителни системи:

- предпазни огради;
- елементи за начало и край;
- буфери срещу удар;
- парапети;
- преходни елементи;
- съоръжения за мотористи;

Характеристиките на системите се доказват с изпитвания съгласно БДС EN 1317.

ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър
FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

Необходима информация

- вид на пътя;
- средноденонощна интензивност на движение;
- наличие на опасни места;
- геометрия на пътя
- участъци с концентрация на ПТП;
- граничещи ж.п. линии, пътища, водоеми, места с опасности от взрив;
- специални изисквания от възложителя.

Степени на опасност

- **I-ва степен:** места с голям риск за трети лица в близост до пътя и пътни платна с допустима скорост ≥ 130 km/h и др.;
- **II-ра степен:** места с риск за трети лица, като алеи, граничещи релсови пътища, пътища със **СДИ > 500 МПС/24h** и др.;
- **III-та степен:** недеформиращи се единични или с голяма площ препятствия, шумозащитни стени, мрежи за птици и др.;
- **IV-та степен:** деформиращи се, но не позволяващи заобикаляне или срязване препятствия, пресичащи се канавки, откоси с наклон $> 1:3$, насипи с височина > 3 м (за АМ > 2 м), водни басейни с дълбочина > 1 м, бурни реки и потоци и др.

Разстояния:

Увеличено критично разстояние (УКР) – разстояние до опасното място от I-ва и II-ра степен, изискващо обезопасяване.

Критично разстояние (КР) – разстояние до опасно място от III-та и IV-та степен, изискващо обезопасяване.

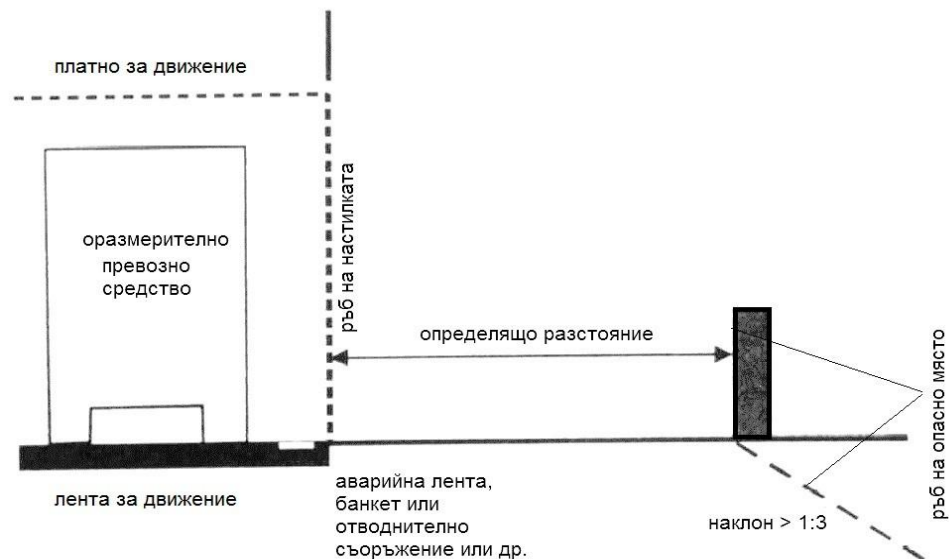
Определящо разстояние – от ръба на настилката до ръба на опасното място и определя зоната на КР.

Определянето на **УКР** и **КР** е в зависимост от вида на пътя и допустимата скорост.

Други възможности:

- осигуряване на безопасно разстояние от ръба на настилката до опасното място;
- отдалечаване на препятствието от пътя;
- прилагане на елементи за обезопасяване, заобикаляне и/или отклоняване встрани от опасния обект;
- допълнително обезопасяване на носещи конструкции за пътни принадлежности или съответствие с БДС EN 12767;
- необходимо уплътняване на банкетите и облицоване на отводнителните съоръжения в близост до платното;
- изграждане на полегати откоси;
- недопускане изграждането на препятствия в близост до платното за движение;
- обезопасяване на единични препятствия с буфери

срещу удар за осигуряване на значително по-малки щети по пътниците при ПТП, отколкото при челен удар, преобръщане или нанизване на шината.

ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър

FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

На автомагистрала и скоростни пътища с две платна и скорост $V_{доп} > 50 \text{ km/h}$ и в страничните ивици в дясно до ръба на настилката се изграждат непрекъснати предпазни огради със степен на задържане **H1**. На места с повишена опасност за трети лица, като бензиностанции, места за почивка, близки сгради и **СДИ > 3000 МПС**, се предвижда степен на задържане до **H4b**.

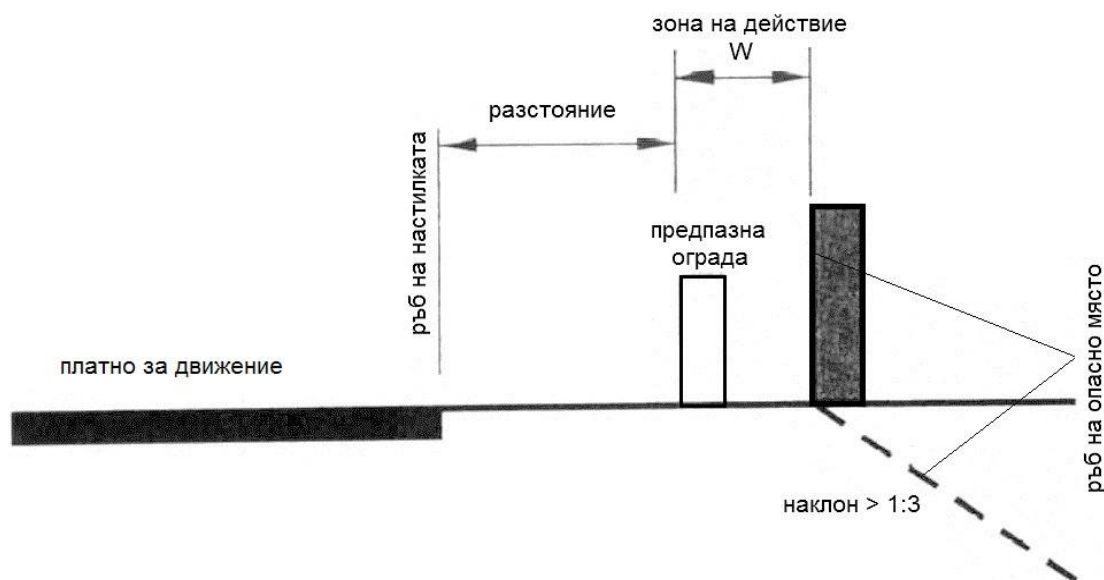
При граничещи до автомагистрала ж.п. линии и/или пътища, степента на задържане на ограничителната система изградена на тях, трябва да е не по-малка от **H2**.

Разстоянието от страната на оградата към платното за движение, до ръба на настилката за движение, до ръба на опасното място е **Зоната на действие**.

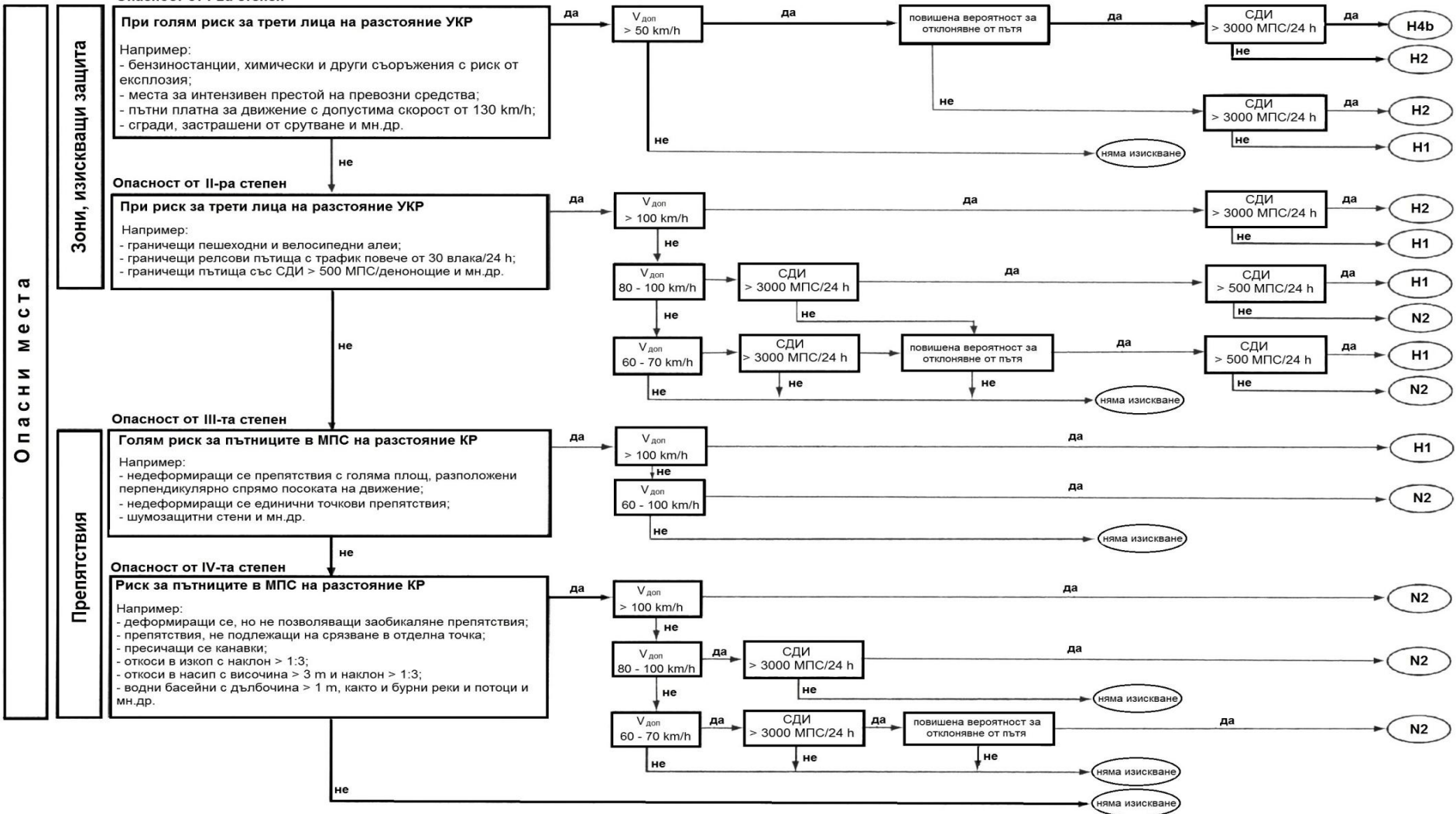
Предпазното съоръжение се изгражда на **0,5 m** от ръба на настилката. При липса на друго решение и вероятност от навлизане на превозно средство в незащитена зона, се допуска това разстояние да е по-малко.

Изисквания към зона за видимост, пътна обстановка, пространствено или друго решение, може да наложи предпазното съоръжение да бъде монтирано на **1,0 m** до **1,5 m** от ръба на настилката. При такова решение, трябва да се обърне особено внимание на изпълнението на банкетите и тяхната уплътненост, така че да се гарантира действието на оградата.

Допуска се по-голяма зона на действие, когато изпитването по БДС EN 1317-2 доказва ефективност в съседна зона.

Алгоритъм за определяне степента на задържане

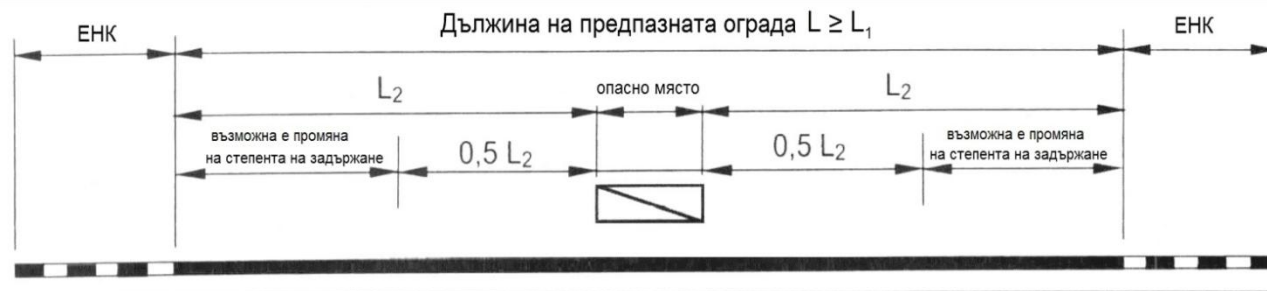

Дължини на ограничителни системи и начин за тяхното определяне

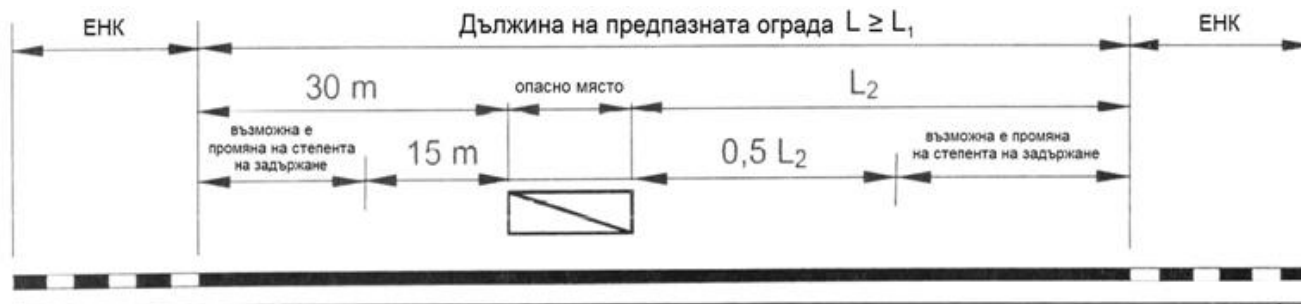
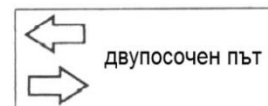
L1 – минимална ефективна дължина, определена при изпитването по **БДС EN 1317-2**. Отразява се в доклада от изпитване, рекламни и други документи;

L2 – минимална дължина на предпазна ограда, за предотвратяване на плъзгане в права или в обратна посока на движението, преди и след опасно място.

При двупосочни пътища преди и след опасно място дължините **L2** са еднакви.

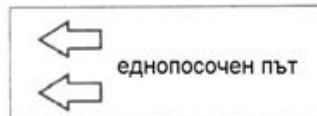

ЕНК - елементи за начало и край

При еднопосочни пътища, дължината **L2** след опасното място е **30 m**.

ЕНК - елементи за начало и край

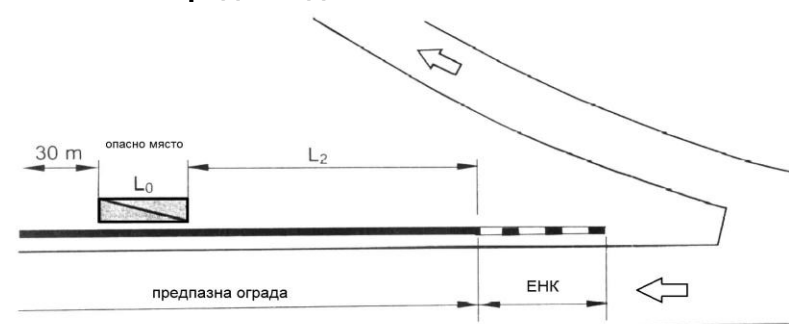
ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

Необходима дължина L2 при липса на информация от производителя

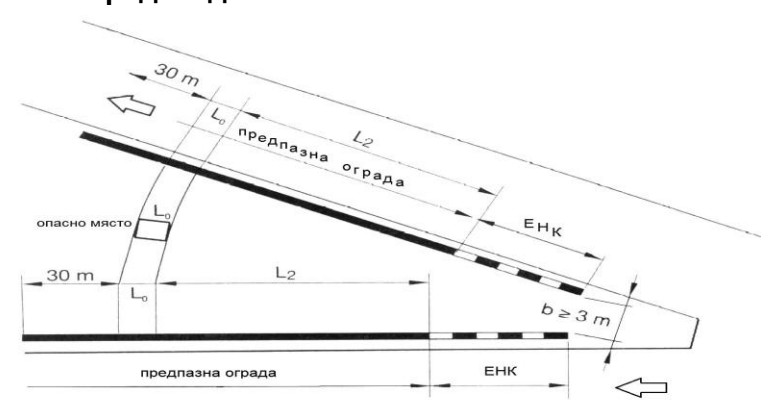
Критерий	Вид на пътя	Разположение на предпазната ограда	
		Успоредно на пътя	Странично косо
Плъзгане, когато опасното място е $\leq 1,5$ m зад предния ръб на оградата	еднопосочен	$L_2 = 100$ m	няма изискване
	двупосочен	$L_2 = 140$ m	няма изискване
Плъзгане в обратна посока	еднопосочен	$L_2 = 80$ m	$L_2 = 60$ m
	двупосочен	$L_2 = 100$ m	$L_2 = 60$ m

Връх на разделителен остров с ограда в едната посока

Връх на разделителен остров с ограда в двете посоки

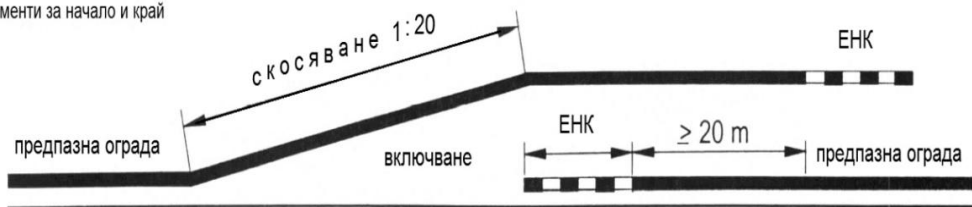

Прекъсвания на предпазна ограда

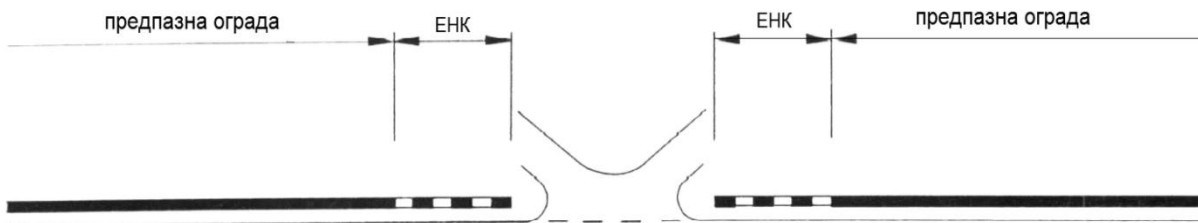
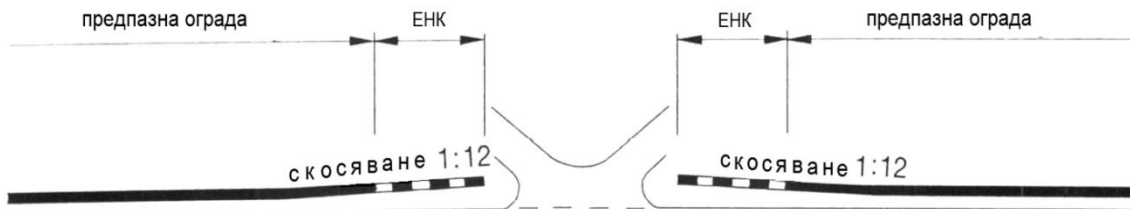
Прекъсвания се правят по изключение и с минимална дължина. Забранено е прекъсване в участъци с малки радиуси на завоите. В такива зони подходи на включващи се пътища трябва да се организират на места, където не е необходима предпазна ограда.

ЕНК - елементи за начало и край

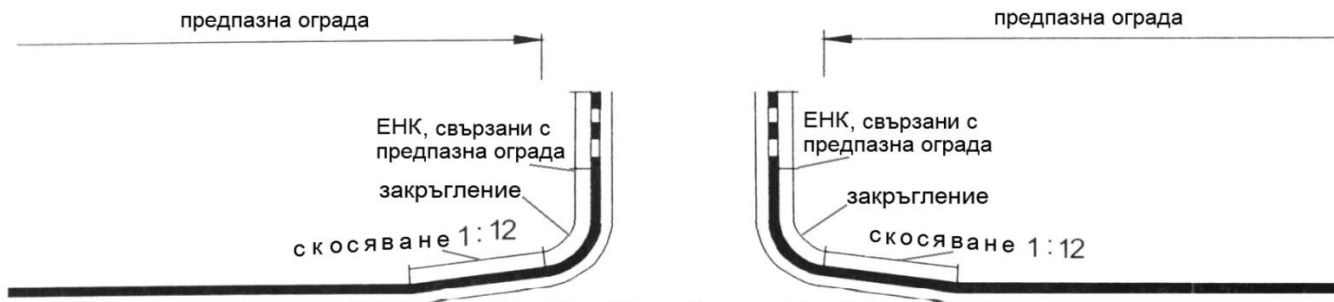
Прекъсване на предпазна ограда при странично включване

Прекъсване на предпазна ограда със скосяване навън 1:12

Прекъсване на предпазна ограда без скосяване навън

Прекъсване със скосяване навън 1:12 и закръгление

Преходни елементи

Преходните елементи се използват на места, където е необходимо механично свързване на предпазни огради от различен вид и/или с различен начин на действие. Действието на преходните елементи е съгласно prEN 1317-4.

Степени на задържане на преходни елементи

към предпазни огради със степен на задържане:	N2	H1	H2	H4b
от предпазни огради със степен на задържане:				
N2	N2	N2	H1	H2
H1	N2	H1	H1	H2
H2	H1	H1	H2	H2
H4b	H2	H2	H2	H4b

Елементи за начало и край

Предпазните огради винаги започват и завършват с елементи за начало и край. Автомагистрала и пътища със **СДИ повече от 500 автомобила** за денонощие и за обезопасяване на опасни места, началото и краят са скосени към основата, чрез късо или дълго зануляване. Класовете на действие са съгласно prEN 1317-7.

Допълнителни съоръжения

Това са: парапети, шумозащитни огради, мрежи за защита на птици, елементи против заслепяване, стълбове за пътни знаци и табели, елементи от пътни съоръжения. Недопустимо е допълнителните съоръжения да възпрепятстват действието на ограничителните системи, не бива да създават опасност за пътуващите в превозните средства или за трети лица. Ако това не може да бъде отстранено, цялата система се изпитва съгласно **БДС EN 1317**.

Съоръжения, действащи като част от ограничителна система, като парапети за автомобили, трябва да съответстват на БДС EN 1317.

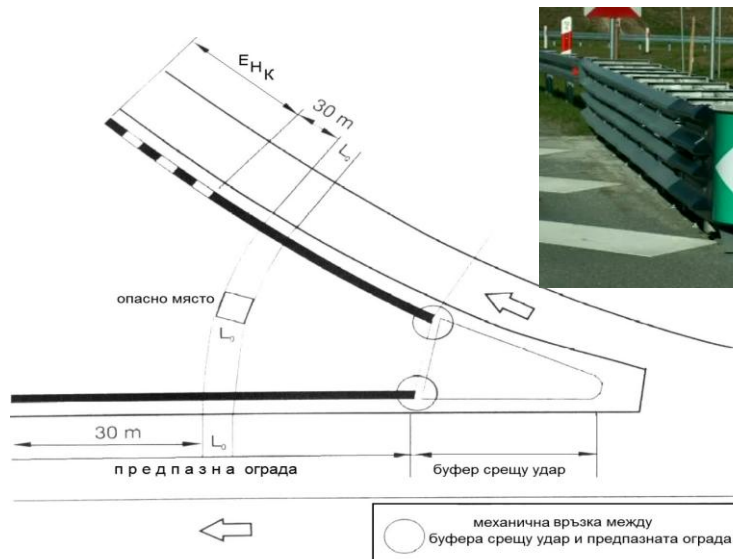

Защита на МОТОЦИКЛЕТИСТИ

Мотоциклетисти и велосипедисти биват защитени с елементи без остри ръбове и не позволяващи плъзгане под оградата, подходящо облицоване на стълбчетата и др.

Буфери срещу удар

Поставят се когато L_2 не може да бъде спазена

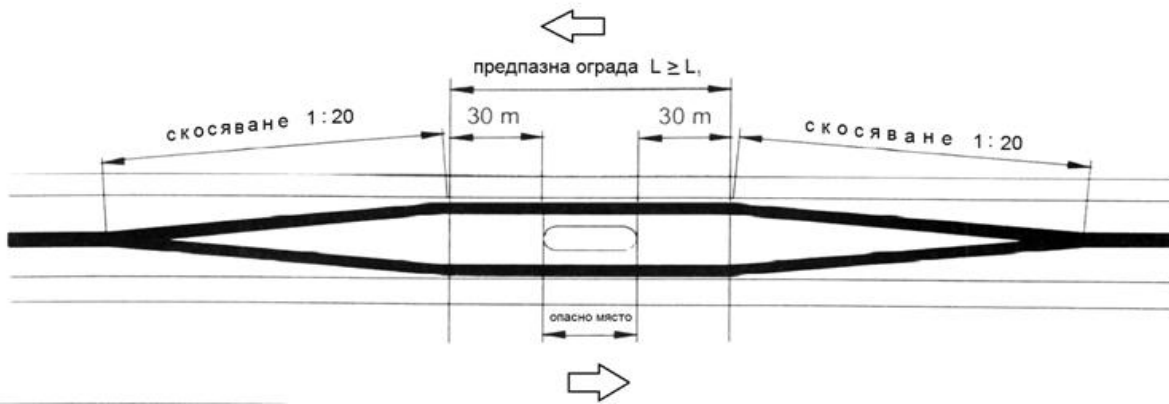

Предпазни съоръжения в разделителна ивица и до ръба на платното за движение

На автомагистрала и пътищата с две платна и скорост $V_{доп} > 50 \text{ km/h}$ в средната разделителна ивица се изгражда непрекъснатата предпазна ограда със степен на задържане H_2 .

На места с повишена вероятност от произшествия с товарни автомобили и $СДИ > 3000 \text{ МПС}$, се предвижда степен на задържане H_{4b} .

Предпазна ограда при опасно място в разделителната ивица

Двустранна предпазна ограда, разположена в оста и в страни от оста на разделителната ивица

a = разстояние от предната страна на оградата до рѐба на настилата; W = максимална зона на действие
 B = ширина на предпазната ограда

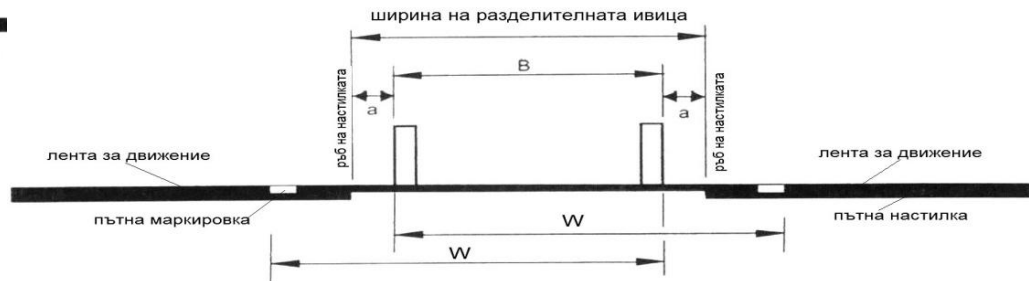

a = разстояние от предната страна на оградата до рѐба на настилата; W = максимална зона на действие
 B = ширина на предпазната ограда

Едностранна предпазна ограда с разделено и с общо действие, включващо зона на друга ограда, разположена до рѐба на пътната настилка

a = разстояние от предната страна на оградата до рѐба на настилата; W = максимална зона на действие
 B = ширина на предпазната ограда

a = разстояние от предната страна на системата до рѐба на настилата; W = максимална зона на действие
 B = ширина на ограничителната система за пътища

ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър

FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

Предпазни съоръжения до ръба на платното за движение на мостове и подпорни стени

Тази част се отнася за мостове и подпорни стени с възможна височина на падане по-голяма от **2 m**. За останалите случаи е валиден избор на съоръжение до външния ръб на платното за движение.

Предпазните огради за мостове, подпорни, преградни и др. стени в обхвата на пътя се изграждат до външния ръб на платното за движение, като видът им се избира в зависимост от опасната зона под моста или подпорната стена.

От **БДС EN 1991-2:2006/NA:2012** или от изпитванията на удар трябва да е определено, какви сили се предават на мостовата конструкция при удар на превозно средство. За огради със степен на задържане **H1** и **N2**, това доказателство може да бъде изведено теоретично.

При мостове и подобни съоръжения със ширина на светлия отвор по-малка от **10 m**, в сила е Алгоритъма.

Изисквани степени на задържане при мостове и предпазни стени

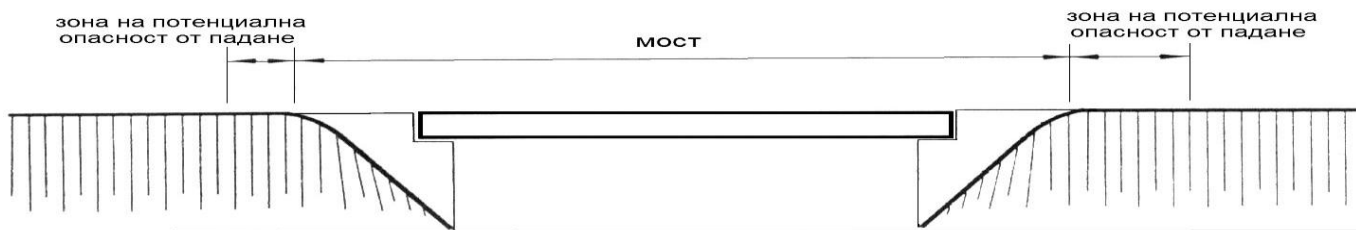
Опасна зона под мост или подпорна стена	Допустима скорост и натоварване СДИ			
	$V_{доп} > 100 \text{ km/h}$ и магистрали и подобни пътища с $V_{доп} \leq 100 \text{ km/h}$	$V_{доп} \leq 100 \text{ km/h}$ СДИ $\overset{И}{>} 500$	$V_{доп} \leq 100 \text{ km/h}$ СДИ $\overset{И}{\leq} 500$	$V_{доп} \leq 50 \text{ km/h}$
Опасност от I-ва степен	H4b	H2	H2	H1
Опасност от II-ра до IV-та степен	H2	H2	H1	Парапет за пешеходци

Зона на действие и дължина

Зоната на действие на предпазната ограда се съобразява с ширината на конзолата на съоръжението. Възможно е използване на предпазна ограда с по-висока зона на действие и с по-висока степен на задържане, което не бива да влияе отрицателно на целите по обезопасяване. На фугите и преминаванията от една на друга степен на задържане задължително се използват преходни елементи. Тяхната дължина зависи от разстоянието между фугите.

Дължините **L2** трябва да са гарантирани. Начало/край и действие на оградата се проектират така, че да е предотвратено падане. Най-често оградата се продължава извън краищата на съоръжението. При невъзможност – предпазната ограда завършва с моста/стената и към нея се свързва друга предпазна ограда със същата степен на задържане.

ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

Случай а/: предпазна ограда върху мост

Случай б/: предпазна ограда върху мост с елемент за връзка

Предпазни съоръжения в средната разделителна ивица и до ръба на мостове

Степен на задържане

Степента на задържане на предпазната ограда в средната и страничните ивици на мостове зависи от разликите във височините на връхните конструкции.

За мостове с отделни връхни конструкции с разлика във височините на пътните платна по-малка от **1,5 m** и светъл отвор между тях по-малък от **1,5 m** и за мостове с обща връхна конструкция се постъпва, както при път с две платна и разделителна ивица. Най-често това е предпазна ограда с разделено действие.

За мостове с отделни връхни конструкции с разлика във височините на пътните платна повече от **1,5 m** и светъл отвор между тях повече от **1,5 m**, степента на задържане се определя отделно за всяка една от конструкциите, като независими.

Зона на действие

Зоната на действие на предпазната ограда на мостове с отделни връхни конструкции с разлика във височините на пътните платна по-малко от **0,1 m** и светъл отвор между платната по-малко от **0,1 m** и мостове с обща връхна конструкция се постъпва, както при път с две платна и разделителна ивица. Най-често това е предпазна ограда с разделено действие.

ПЕТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПЪТИЩА, септември 2012 г., Несебър

FÜNFTE NATIONALE STRASSENBAUKONFERENZ, September 2012, Nessebar

При мостовете с отделни връхни конструкции с разлика във височините на пътните платна повече от **0,1 m** и/или светъл отвор между платната за движение повече от **0,1 m**, двете мостови конструкции се разглеждат отделно, независимо една от друга.

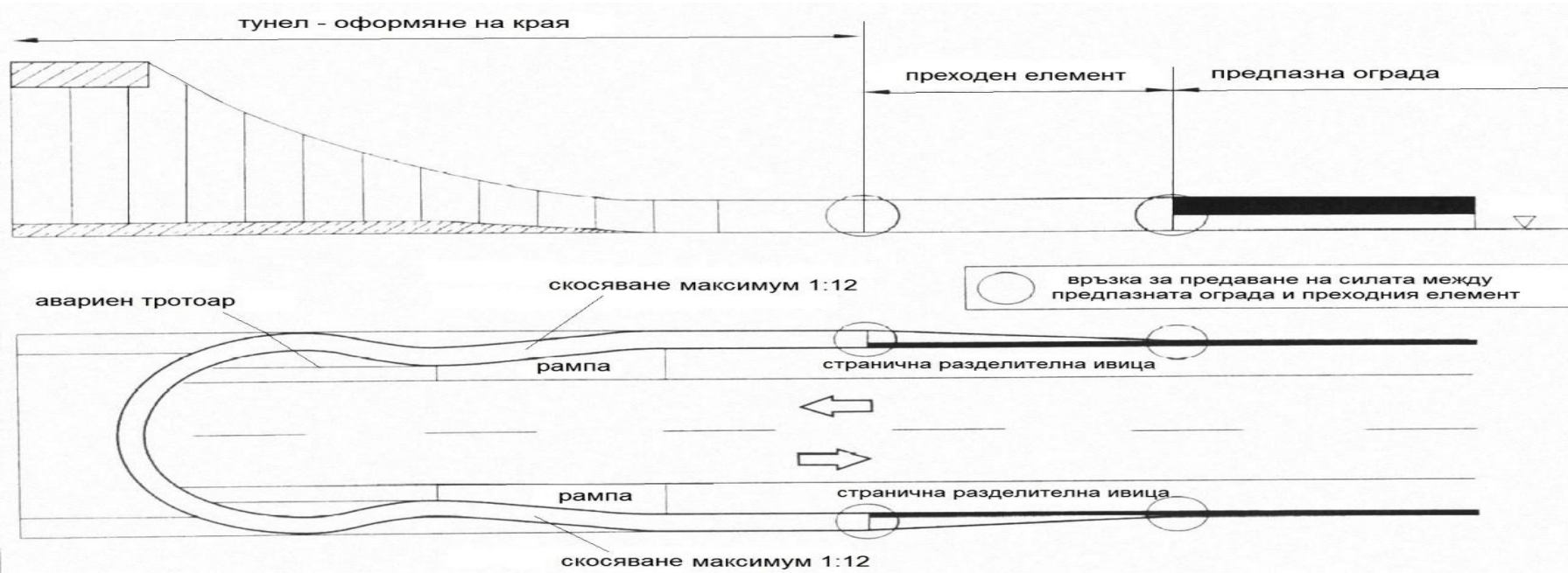
Детайл, елемент или част от връхната конструкция, с височина по-голяма от **0,1 m** е опасно място и може да ограничи зоната на действие на ограда.

В зоната на разширителни фуги и на места на свързване на огради от различен вид или с различно действие се използват преходни елементи.

Преходни елементи и предпазни огради пред тунел

Ниши за сигурност в тунели с дължина по-малка от **4 m** и непрекъснати масивни стени с отстъпи, ниши и издатини, по-малки от **0,1 m**, не са препятствия, създаващи опасни места.

Начало на непрекъснати стени и портали, издатини, по-големи от **0,1 m** и край на ниши с дължина, по-голяма от **4 m**, са недеформируеми препятствия с голяма площ, вертикално на посоката на движение (III-та степен на опасност), освен ако не са оформени така, че удар в тях да е безопасен за пътуващи в превозно средство. Зоната на действие и необходимите дължини се определят по описаните начини. Преди начало и край на стени и портали и преди начало и край на ниши може да се изградят буфери срещу удар.

Критерии за приемане на ограничителните системи

Съответствието на ограничителните системи за пътища с изискванията на **БДС EN 1317** се доказва с успешно проведени или споделени изпитвания и документи, удостоверяващи оценката на съответствието, съгласно **Регламент 305** на ЕП и **Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителните продукти.**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!
н.с. инж. Николай Стоянов